

PHỔ BIẾN KHOA HỌC KỸ THUẬT

PHƯƠNG PHÁP PHÒNG TRỪ RUỒI VÀNG BẢO VỆ CÂY ĂN QUẢ, RAU ĂN QUẢ

Trong sản xuất cây ăn quả (cam, nhãn, vải, mận, roi, ổi, hồng xiêm, táo...); rau ăn quả (bí xanh, dưa, cà, mướp, mướp đắng...) cả trồng tập trung và nhỏ lẻ hộ gia đình hiện đang phải đối mặt với một đối tượng gây hại khá nghiêm trọng làm ảnh hưởng đến năng suất, mẫu mã, chất lượng, có lúc không cho thu hoạch, đó là ruồi vàng, còn gọi là “ruồi đục quả”.

Ruồi đục quả gây hại quanh năm theo sự phát triển của từng loại cây trồng (khi quả lớn đến chín), khi bị ruồi đục quả có thể làm cho quả cong queo, dị dạng, thối rụng hàng loạt hoặc khi bỏ ăn thấy con dòi nằm trong thịt quả làm mất cảm giác ngon... Nhằm giúp bà con nông dân, người sản xuất có thông tin để bảo vệ thành quả sản xuất cây ăn quả, rau ăn quả, chúng tôi giới thiệu một số đặc điểm và phương pháp phòng trừ ruồi đục quả cho bà con áp dụng.

1. Đặc điểm hình thái

- Trưởng thành: To gần bằng ruồi nhà, có màu vàng, cánh trong, khi đậu 2 cánh giang ngang vuông góc với thân. Thời kỳ quả gần chín, ruồi tập trung nhiều dưới tán lá, đậu trên mặt quả, dùng ống đẻ trứng chích sâu vào trong thịt quả để trứng. Ruồi có thể sống từ 20-40 ngày, mỗi con ruồi cái có thể đẻ 400 trứng.

- Trứng: Ruồi cái dùng ống đẻ trứng chọc sâu vào vỏ quả rồi đẻ 1 ổ trứng dưới lớp vỏ quả, mỗi ổ có từ 5-10 trứng. Các vết chích để trứng bằng đầu kim hơi lõm xuống, sau 2-3 ngày có màu nâu sẫm dễ nhìn thấy bằng mắt thường, trứng hình quả chuối màu trắng.

- Sâu non (dòi): Trứng nở thành dòi (đầu nhọn đít bằng) ăn phần thịt quả. Quả bị hại có thể dị dạng, thối nhũn từng phần và thường bị

rụng, khi bỏ quả ra thấy dòi màu trắng đục. Thời gian sâu non khoảng 8-10 ngày, sau đó bung ra ngoài, chui xuống đất để hoá nhộng.

- Nhộng: Nằm dưới mặt đất ở độ sâu 2-3cm, có màu nâu. Thời gian nhộng từ 7-10 ngày, sau đó vũ hóa thành ruồi.

* Vòng đời của ruồi vàng từ 30- 60 ngày.

2. Phương pháp phòng trừ ruồi hại quả

- Bao bọc quả: Đây là biện pháp quan trọng, có hiệu quả cao đang được người sản xuất lựa chọn nhiều hiện nay. Khi quả bắt đầu vào giai đoạn lớn dùng loại bao chuyên dùng cho bọc quả để bọc từng quả và giữ nguyên cho đến khi thu hoạch. Nếu trồng ít có thể dùng túi nilon bình thường để bọc quả (khi bọc phải dùng vật nhọn như đầu tăm nhọn chọc một số lỗ thông hơi ở túi để quả vẫn hô hấp bình thường).

Ruồi trưởng thành

Ruồi trưởng thành đẻ trứng trên quả bí xanh

Dùng bao bọc quả

Thuốc dẫn dụ diệt ruồi

Treo bẫy dẫn dụ diệt ruồi

- Dùng vải màn để bao toàn bộ cây đối với nơi có điều kiện, cây vừa đủ cao và có giá trị kinh tế cao.

- Vệ sinh đồng ruộng: Khi quả bị ruồi hại thường rơi rụng sớm hoặc bị thối trên cây, dị dạng... Để giảm nguồn sâu, ta nên thu nhặt hết các quả thối, rụng, dị dạng... đem chôn lấp, xử lý tiêu hủy.

- Thu hoạch quả: Chọn thời điểm thích hợp nhất thu hoạch quả, không nên để quả chín lâu trên cây, hạn chế tác hại của ruồi.

- Dùng thuốc, bả, tấm dính.

+ Dùng thuốc dẫn dụ diệt ruồi Vizubon®-D... Cách làm: Trong hộp có 2 lọ thuốc 1 lọ chứa chất dẫn dụ, 1 lọ chứa chất diệt ruồi. Khi dùng mở nắp 2 chai thuốc, đổ hết lọ chứa chất diệt ruồi vào lọ chứa chất dẫn dụ xong đậy nắp kín lắc đều. Sau đó dùng bông, vải thấm khoảng 1-2ml hỗn hợp dung dịch đã trộn cho vào bẫy treo lên cây (bẫy có thể mua sẵn hoặc dùng chai - hộp nhựa đục 4 lỗ xung quanh) rồi treo 2 bẫy/sào 500m², treo trực tiếp trên cây, hoặc cọc choái... cách mặt đất từ 1-2m ở chỗ râm mát tránh ánh sáng mặt trời chiếu trực tiếp làm giảm hiệu lực. Sau 10-15 ngày thấm thuốc lại 1 lần làm như vậy cho đến khi thu hoạch quả.

+ Dùng tấm dính: Dùng các loại tấm dính diệt ruồi vàng bóc ra treo lên cây (tùy

mật độ ruồi, diện tích cụ thể từng vườn để treo tấm dính cho phù hợp), ngoài tác dụng diệt ruồi đục quả còn có tác dụng diệt các loại côn trùng khác khi dính vào tấm dính.

+ Dùng bả: Dùng Metyl Eugernol (chất dẫn dụ ruồi đục) pha với 5% Nalet hoặc với thuốc trừ sâu có hoạt chất Fipronil (Regent 800WG, Rigell 800WG, Tango 50SC...) để diệt ruồi đục. Dùng một mảnh vải nhỏ (chiều rộng 2cm, chiều dài 10cm) nhúng hỗn hợp thuốc đã pha nói trên, treo vào các cành nhỏ dưới tán cây. Phía trên bả cần che mảnh nilon khoảng 15x15cm để tránh mưa hoặc lấy chai - hộp nhựa loại 1 lít, đục 4 lỗ tròn vuông góc giữa chai, cho vải đã thấm hỗn hợp móc vào trong chai đem treo dưới tán cây nơi râm mát, cách mặt đất 1-2m, mỗi ha treo 4-5 bả và cứ 1 tuần thay bả 1 lần (treo từ khi quả vào lớn đến thu hoạch).

+ Phun hỗn hợp bả protein: Ento-Pro 150DD và Sofri protein 10DD... Pha 100ml Ento-pro + 0,1g (thuốc) Regent 800WG, Rigell 800WG + 0,8 - 1lít nước. Mỗi cây phun 1 điểm, mỗi điểm phun 1m² tán lá cách mặt đất 1,5-2m (đối với cây ăn quả); cách một luống phun 1 luống, khoảng cách điểm phun từ 4-5m (đối với rau ăn quả), lượng phun 50ml hỗn hợp/điểm, phun trước thu hoạch rộ 1,5-2 tháng đến thu hoạch xong. Phun định kỳ 5-7 ngày/lần, mỗi vụ quả phun 6-10 lần. Tránh phun vào những ngày mưa, chế phẩm sẽ không có tác dụng hấp dẫn và diệt ruồi.

- Dùng một số loại quả chín trước, có mùi thơm như chuối, mít, dứa... cắt lát và phun thuốc trừ sâu có hoạt chất Fipronil (Regent 800WG, Tango 50SC...) sau đó treo xung quanh vườn để dẫn dụ, tiêu diệt ruồi./

Đình Hương - Chi cục Trồng trọt và BVTV Nghệ An